

Anonymizovaná verze

C-673/20 - 1

Věc C-673/20

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

9. prosince 2020

Předkládající soud:

Tribunal judiciaire d'Auch (Francie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

17. listopadu 2020

Žalobkyně:

EP

Žalovaní:

Préfet du Gers

Institut National de la Statistique et des Études Économiques

TRIBUNAL JUDICIAIRE

[omissis] 32000 AUCH [omissis]

[omissis]

[omissis]

[omissis]

[omissis]

ROZSUDEK

[omissis]

[omissis]

[omissis]

[omissis]

MEZI:

ŽALOBKYNÍ:

EP

oblast "La Bordevieille",
32430 THOUX,

[omissis]

[omissis]

A

ŽALOVANÝMI:
PREFET DU GERS
[omissis]32000 AUCH,
[omissis]
Institut National de la Statistique et des Études
Économiques
[omissis] 92120 MONTROUGE,
[omissis]
[omissis]

[omissis] [Or. 2]

ŘÍZENÍ

EP uzavřela manželství s francouzským občanem, avšak sňatkem nezískala francouzské státní občanství, neboť jakožto bývalá úřednice Foreign Office (Ministerstvo zahraničních věcí) přísahala věrnost anglické královně. Již řadu let žije ve Francii, kde pracuje jako farmářka [omissis].

V návaznosti na referendum, které Spojené království uspořádalo dne 23. června 2016, schválila Rada Evropské unie dne 30. ledna 2020 Dohodu o vystoupení Spojeného království z Evropské unie, kterou Evropská unie a Spojené království uzavřely dne 31. ledna 2020.

Článek 131 Dohody o vystoupení mimo jiné stanoví, že během přechodného období mají orgány Evropské unie, zejména Tribunál Evropské unie a Soudní dvůr Evropské unie, pravomoci, jež jsou jim svěřeny právem Unie.

Podle čl. 50 odst. 3 [Smlouvy o Evropské unie] se všechny Smlouvy Unie a Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii přestaly dne 1. února 2020 vztahovat na Spojené království.

EP byla vyškrtnutá ze seznamů voličů s účinností od 1. února 2020. Nemohla se tedy účastnit komunálních voleb konaných dne 15. března 2020.

Dne 6. října 2020 EP formálně požádala o opětovné zapsání do seznamů voličů určených pro občany Evropské unie, kteří nejsou francouzskými státními příslušníky. Starosta obce THOUX její žádost dne 7. října 2020 zamítl.

EP se tedy na základě článku L 18 code électoral (volební zákon) obrátila na obecní volební komisi.

Dopisem ze dne 3. listopadu 2020 byla informována, že volební komise se má sejít až v březnu 2021, tedy přibližně dvacet dnů před volbami konanými v departmentech.

Vzhledem k tomu, že EP měla za to, že tato odpověď implicitně potvrzuje odmítnutí starosty, aby byla opětovně zapsána do seznamu voličů, podala na

základě článku L 20 code électoral k předkládajícímu soudu žalobu došlou dne 9. listopadu 2020, kterou napadla rozhodnutí starosty obce THOUX.

[*omissis*]

POPIS SPORU

EP navrhuje, aby soud:

- přerušil řízení a položil Soudnímu dvoru Evropské unie předběžné otázky týkající se výkladu a platnosti (výklad článku 50 Smlouvy o Evropské unii a Dohody o vystoupení Spojeného království; **[Or. 3]** možnost britských státních příslušníků zachovat si práva na občanství Unie; porušení zásady proporcionality; porušení práva na volný pohyb);
- zrušil rozhodnutí o zamítnutí žádosti, kterou podala za účelem zapsání do seznamu voličů obce THOUX [*omissis*];

[*omissis*] Na podporu svých tvrzení připomíná, že jiný britský občan HA postupoval stejně v květnu 2020, aby se mohl účastnit druhého kola komunálních voleb ve své obci. Tribunal judiciaire de Limoges (soud v Limoges) jeho žalobu zamítl, což potvrdil Cour de cassation (Kasační soud). Tyto dva soudy měly za to, že ztráta občanství Unie nepředstavuje nepřiměřený zásah do občanských a politických práv HA, neboť mohl hlasovat v referendu o Brexitu a v parlamentních volbách, které se v roce 2019 konaly ve Spojeném království.

EP připomíná, že její situace je odlišná, neboť žije ve Francii již 36 let a na rozdíl od HA se na ni vztahuje britské pravidlo zvané „15 years rule“ (Pravidlo 15 let), které jí nyní brání účastnit se anglických voleb.

Zadruhé EP tvrdí, že občanství Unie nelze automaticky pozbýt, jak vyplývá z několika soudních rozhodnutí přijatých na základě článku 20 Smlouvy o fungování Evropské unie. Zásada právní jistoty mimoto brání jakékoli formě automatické ztráty tak významných statusů, jako je občanství Unie. Pokud by taková ztráta byla možná, v případě EP by to znamenalo, že by jí byla zakázána jakákoli účast v demokratickém procesu, což by představovalo nepřijatelné narušení rovného postavení ve vztahu k jakémukoli občanovi členského státu a zásah do její základní svobody, a sice svobody pohybu.

Zatřetí, automatická ztráta občanství Unie by pro EP představovala zjevné porušení evropské zásady proporcionality.

&

Starosta obce THOUX pouze připomněl, že podle platných právních předpisů nemůže zapsat EP do seznamu voličů.

&

Préfet du Gers (Prefekt departementu Gers) navrhuje zamítnout všechny návrhy podané paní EP.

Tvrdí, že ratifikace Dohody o vystoupení Evropským parlamentem a britským Parlamentem měla okamžitě za následek skutečné vystoupení Spojeného království z Evropské unie dne 31. ledna 2020 o půlnoci a následně pro britské státní příslušníky ve Francii ztrátu jejich práva volit a být volen v komunálních volbách a volbách do Evropského parlamentu.

Článek 127 Dohody o vystoupení Spojeného království totiž upřesňuje, že ustanovení Smlouvy o fungování Evropské unie, která stanoví právo evropských občanů volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu a v komunálních volbách, se nevztahují na Spojené království během dvouletého přechodného období stanoveného v této Dohodě. **[Or. 4]**

V důsledku Brexitu tak Institut National de la Statistique et des Études Économiques (Národní úřad pro statistiku a ekonomické studie) dne 1. února 2020 z úřední povinnosti vyškrtl britské státní příslušníky z doplňkových seznamů voličů podle článku L 16 odst. III code électoral, který tomuto orgánu ukládá povinnost vyškrtnout z jednotného seznamu voličů voliče, kteří již nemají hlasovací právo.

EP nemá dvojí státní občanství, a nemůže být tedy znovu zapsána do doplňkového seznamu voličů obce THOUX.

ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ

K návrhu na přerušení řízení

Z francouzské občanskoprávní nebo správní judikatury vyplývá, že cílem zásady proporcionality je regulovat pravomoc veřejných orgánů za účelem zajištění práv a nezávislosti osob a zabránit zásahům, jimiž by na základě jejich nepřiměřené nebo příliš radikální povahy mohla být dotčena samotná podstata práv a svobod.

Konkrétně, veřejná moc může omezit svobodu občanů pouze v míře nezbytné pro ochranu veřejných zájmů a musí přednostně zajistit zaručení základních práv. Opatření omezující práva a svobody musí být tedy zároveň vhodné nebo uzpůsobené, nezbytné a přiměřené.

Zásada proporcionality, zakotvená judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (ESLP), je nyní obecnou zásadou unijního práva uznanou v čl. 5 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii. Má stejný cíl: regulovat pravomoc veřejných orgánů a zabránit zásahům, jimiž by na základě jejich nepřiměřené nebo radikální povahy mohla být dotčena samotná podstata práv a svobod. Tato zásady se tedy vztahuje na orgány Evropské unie i členské státy při uplatňování práva.

Vedle judikatury Conseil d'État (Státní rada) nyní požadavek proporcionality prostupuje rovněž ústavním právem, které zakotvilo proporcionalitu na základě požadavku nezbytnosti trestů stanoveného v článku 8 Deklarace práv člověka a občana.

Aniž je nutné odpovědět na všechny argumenty uplatněné EP, bude v projednávané věci především zohledněno, že EP, která pobývá ve Francii od 29. dubna 1984, jak prokazují skutečnosti obsažené ve spise, již nemůže hlasovat v žádných britských volbách z důvodu britského zákona zvaného „Representation of the People Act 1985“.

Pokud jde o tento britský právní předpis, ESLP rozhodoval o případu pana SHINDLERA dne 7. května 2013 a dospěl k závěru, že nedošlo k porušení článku 3 Protokolu č. 1 k Úmluvě. V dané věci mohl dotýčný ještě v roce 2013, kdy ESLP rozhodl, hlasovat ve volbách do Evropského parlamentu a v komunálních volbách.

Případ EP je odlišný, neboť sice byla zapsána do seznamu voličů v Isère a poté od října 2000 v THOUX 32, avšak ztratila právo volit a být volena ve volbách do Evropského parlamentu a v komunálních volbách v roce 2020 na základě článku 127 Dohody o vystoupení Spojeného království, který upřesňuje, že ustanovení Smlouvy o fungování Evropské unie, která stanoví právo evropských občanů volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu a v komunálních volbách, se během dvouletého přechodného období nevztahují na Spojené království.

EP, která je zletilou osobou, má právní způsobilost a nebyla trestně stíhána, je tedy zcela zbavena hlasovacího práva. [Or. 5]

Jak přitom připomněl ESLP, hlasovací právo zdaleka není výsadou, ale je právem zaručeným Úmluvou (rozsudek Albanese v. Itálie ze dne 23. března 2006). Omezení hlasovacích práv musí navíc odpovídat legitimnímu cíli a nelze připustit absolutní omezení (rozsudek Alajos Kiss v. Maďarsko ze dne 20. května 2010).

Předkládajícímu soudu nepřísluší posuzovat relevanci a odůvodnění Dohody o vystoupení Spojeného království z Evropské unie ze dne 31. ledna 2020.

Předkládající soud naproti tomu konstatuje, že použití ustanovení této Dohody v případě EP, která je mimoto zbavena hlasovacího práva ve Spojeném království, nepřiměřeně zasahuje do jejího základního hlasovacího práva.

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je legitimní po formální stránce, jelikož EP dodržela lhůtu pro napadení implicitního rozhodnutí o zamítnutí zápisu do seznamů voličů.

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je legitimní po meritorní stránce, jelikož:

- spor spadá do působnosti unijního práva a není fiktivní ani umělý;

- otázka je nová, neboť v rámci hlavního řízení nebo řízení o předběžné otázce nebylo dříve rozhodnuto, že napadené evropské akty jsou v souladu s unijním právem;
- odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce bylo výše popsáno po skutkové i právní stránce;
- předběžnou otázkou by mohla být ovlivněna následující vnitrostátní ustanovení: rozhodnutí INSTITUT NATIONAL DE LA STATISTIQUE ET DES ETUDES ECONOMIQUES vyškrtnout EP z francouzských seznamů voličů s účinností od 1. února 2020 a odmítnutí starosty obce THOUX 32430 ze dne 7. října 2020 zapsat EP do seznamu voličů jeho obce;

Je tedy třeba vyhovět návrhu na přerušení řízení a položit Soudnímu dvoru Evropské unie následující předběžné otázky, jejichž předmětem je projednávání věc a které se týkají výkladu a platnosti, aniž je potřeba použít zrychlené řízení.

[omissis] Z TĚCHTO DŮVODŮ

Soud na veřejném jednání rozsudkem vydaným v kontradiktorním řízení a v posledním stupni,

Nařizuje přerušit řízení o všech návrzích podaných EP,

[omissis] Pokládá Soudnímu dvoru Evropské unie následující otázky:

1. Musí být článek 50 Smlouvy o Evropské unii a Dohoda o vystoupení Spojeného království z Evropské unie vykládány v tom smyslu, že v jejich důsledku pozbývají občanství Unie britští státní příslušníci, kteří před uplynutím přechodného období využili práva **[Or. 6]** volného pohybu a svobody usazování na území jiného členského státu, zejména ti, kteří pobývají na území jiného členského státu již více než patnáct let a vztahuje se na ně britský zákon zvaný „15 year rule“, a tím jsou zbaveni všech hlasovacích práv?

2. V případě kladné odpovědi, je třeba z článků 2, 3, 10, 12 a 127 Dohody o vystoupení a bodu 6 její preambule ve spojení s články 18, 20 a 21 Smlouvy o fungování Evropské unie vyvodit, že těmto britským státním příslušníkům umožňují, aby si bez výjimky zachovali práva na občanství Unie, kterých požívali před vystoupením jejich země z Evropské unie?

3. V případě záporné odpovědi na druhou otázku, není Dohoda o vystoupení částečně neplatná v rozsahu, v němž porušuje zásady tvořící identitu Evropské unie, zejména pak články 18, 20 a 21 Smlouvy o fungování Evropské unie, ale také články 39 a [40] Listiny základních práv Evropské unie, a neporušuje zásadu proporcionality, jelikož neobsahuje ustanovení, které by britským státním příslušníkům umožňovalo, aby si bez výjimky zachovali tato práva?

4. Není každopádně čl. 127 odst. 1 písm. b) Dohody o vystoupení částečně neplatný v rozsahu, v němž porušuje články 18, 20 a 21 Smlouvy o fungování Evropské unie, ale také články 39 a 40 Listiny základních práv Evropské unie, protože občany Unie, kteří využili práva volného pohybu a svobody usazování na území Spojeného království, zbavuje práva volit a být volen v komunálních volbách v této zemi, a pokud Tribunál a Soudní dvůr zastávají stejný výklad jako francouzská Conseil d'Etat, nevztahuje se toto porušení na státní příslušníky Spojeného království, kteří využívají právo volného pohybu a svobodu usazování na území jiného členského státu již více než 15 let a vztahuje se na ně britský zákon zvaný „15 year rule“, a tím jsou zbaveni veškerých hlasovacích práv?

[omissis]

PRACOVNÍ DOKUMENT